

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

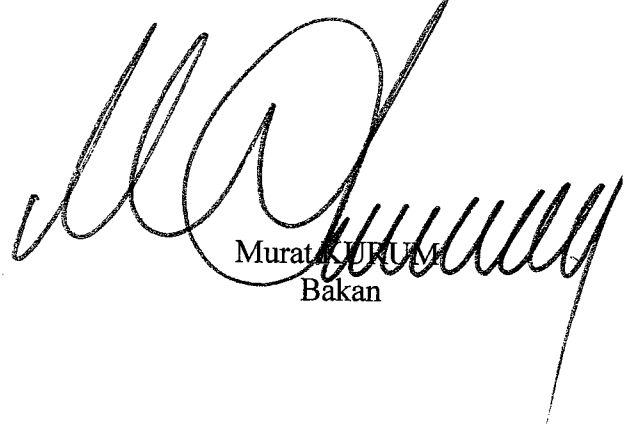
22 Temmuz 2025

Sayı :30824082-610/13096932
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:

-Dosya (1 Takım)

**İSTANBUL MİLLETVEKİLİ
SAYIN İSKENDER BAYHAN'IN
TBMM 7/24901 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVABI**

SORULAR

- 1) 6 Haziran 2021'de açıklanan 22 maddelik eylem planı kapsamında, atıksu arıtma tesislerini gerektiği gibi işletmeyen organize sanayi bölgelerinin (OSB) rehabilitasyonu ve ileri arıtma teknolojilerine geçişleri hızlandırılacağı belirtilmişti. Ancak gelinen noktada eylem planına uymayan OSB'lere yönelik herhangi bir yaptırım uygulanmamıştır. Tüm bunlar göz önüne alındığında, bu süreç yalnızca "yeşil OSB" adı altında Avrupa Birliği'nden fon almak üzerine mi kurgulanmıştır?
- 2) Marmara Denizi'ndeki kirliliğin artış trendi bilimsel raporlarla ortaya konmuşken, derin deşarj ve endüstriyel atıkların denize boşaltılması konusunda nasıl bir denetim mekanizması işletilmektedir? Bu denetimler hangi sıklıkla gerçekleştirilmekte ve kamuoyuyla paylaşılmakta mıdır?
- 3) Yeniden ortaya çıkan müsilajın kaynağına ilişkin hangi bilimsel çalışmalar yürütülmektedir? Müsilajın engellenmesi için kısa ve uzun vadede nasıl bir eylem planı öngörülmektedir?
- 4) Deniz ekosisteminin geri kazanımı için Marmara Denizi Çevresel İzleme Projesi (MAREM) başta olmak üzere, Marmara Denizi'ndeki kirleticiler üzerine yapılan birçok çalışma ve meslek odalarının önerdiği acil önlemler hayata geçirilmiş midir? Pinaların ve deniz çayırılarının korunması için hangi özel çalışmalar yürütülmektedir?
- 5) Müsilajın yüzeyde görünür şekilde birikmemesi ve deniz suyunun berrak görünmesi, ekolojik tahribatın üstünü örtmek için bir bahane olarak mı kullanılıyor? "Denizin yüzeyinde görünmüyorsa yoktur" anlayışı, sermaye düzeninin doğa üzerindeki yıkıcı etkilerini gizleme çabasının bir parçası mı? Bilimsel verilerin ekolojik krizi açıkça ortaya koymasına rağmen Bakanlığınızın bu konuda sessiz kalması, sermaye çıkarlarını önceleyen bir politik tercih mi, yoksa bilimsel uzmanlık ve kamusal sorumluluk eksikliğinin bir göstergesi midir?

CEVAPLAR

2021/13 sayılı Genelge ile deşarj standartlarına kısıtlama getirilmiş olup getirilen kısıtlamalara uyum sağlamak üzere tanınan süreler 22.06.2024 tarihinde tamamlanmıştır. Marmara Deniz Havzası'nda bulunan 55 organize sanayi bölgesinin 45'inde atık su arıtma tesisi bulunmakta ve söz konusu Genelge ile getirilen standartları sağlamaktadır. Diğer OSB'ler; doluluk oranı düşük ve yeni kurulduklarından atıksu bertarafı münferiden yapılmaktadır.

Ayrıca, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu kanuna istinaden çıkarılan mevzuatlar kapsamında Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatında görevli denetim personelleri tarafından ani, birleşik ve şikayet üzerine denetimler yapılmakta olup; 2872 sayılı Çevre Kanunu'na aykırı faaliyet gösteren veya kirliliğe sebebiyet verdiği tespit edilen kurum, kuruluş ve işletmelere, 2872 sayılı Çevre Kanunun 20. Maddesine göre idari yaptırımlar uygulanmaktadır. Marmara Denizine kıyısı olan tersaneler de Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatınca denetlenmektedir.

Diğer taraftan, Bakanlığımız ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğümüzce Denizlerde Bütünleşik Kirlilik İzleme 2021-2023 Programı (DEN-İZ) ve Marmara Denizi Bütünleşik Modelleme Sistemi (MARMOD) FAZ II Projesi (MARMOD FAZ II) çalışmaları yapılmaktadır. 2021 yılında meydana gelen müsilaj oluşumu sonrasında Marmara Denizi çalışmaları yoğunlaştırılmış, izleme nokta sayısı düzenli olarak 150 istasyona çıkarılmıştır ve halen de izleme ve araştırma çalışmaları yoğun bir şekilde devam etmektedir. Yine aynı dönemde Marmara Eylem Planı ve Marmara Havzası Bütünleşik Stratejik Plan çerçevesinde müsilaj neden ve etkilerine yönelik olarak değerlendirme raporları hazırlanmış ve gerek TBMM Müsilaj Komisyonu ve Bilim Kuruluna raporlar ve değerlendirmeler iletilmiştir.

Marmara Denizi kıyılarındaki baskılar; yoğun nüfus baskısı, taşımacılık, tarım, turizm ve balıkçılık başta olmak üzere diğer ekonomik etkinliklerle birlikte; iklim değişikliği baskısıdır. Görüldüğü gibi; Marmara Denizi üzerindeki baskı unsurları oldukça çeşitlidir ve gelinen noktada sektörel çözümler yeterli olmamaktadır. Bunun yerine bütüncül ve sorumlulukların paylaşıldığı yaklaşım ve önlemlere ihtiyaç vardır. Bu kapsamda, Marmara Denizi'nin mevcut durumu açısından bütüncül bir değerlendirmenin ortaya konulması, senaryolara dayalı modelleme simülasyonları ile desteklenerek kirlilik yüklerinin azaltım tedbirlerinin alınması, noktasal kirlilik kaynaklarının belirlenmesi, ekosistem temelli yaklaşım esas alınarak Marmara Denizi'nin korunmasına yönelik eylemlerin oluşturulması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bunun için Marmara'ya özgü ekosistem temelli Marmara Bütünleşik Model Sistemi'nin oluşturulması ve değişen ekolojik özellikleri doğru simüle edebilen modellerin kullanımı gereklidir; bu bağlamda Bakanlığımız, ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğümüz yürütücülüğünde ve ODTÜ-Deniz Bilimleri Enstitüsü koordinasyonunda üç boyutlu model ve Marmara Denizi Dijital İkizi çalışmalarını kapsayan MARMOD Projeleri yapılmaktadır. 2025 yılı sonunda tamamlanması planlanan Projenin üçüncü aşamasında; temel olarak veri yönetimi, karar destek aracı ve üç boyutlu modelleri kapsayan bir Dijital İkiz uygulamasının yapısının geliştirilmesi ve sonuçlarının yaygınlaştırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda; ek izleme seferleri, büyük veri teknolojisi kullanımı ile modellere hızlı veri akışının sağlanması, üç boyutlu modelin yeni verilerle doğrulanarak güncellenmesi ve senaryoların üretilmesi, üretilen senaryoların kullanılacağı Marmara Denizi'nde hangi koşullarda oksijen seviyelerinde iyileşme olacağını öngörecektir bir Karar Destek Sistemi kurulması, 2030-2040 yılları arasını kapsayan Marmara Denizi iklim projeksiyonlarının gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.